

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 1 lună ... 2 "

Nrii de Duminecă pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

TRIBUNA

Răspunsul nostru.

Din încredințarea clubului parlamentar al naționalităților, președintele Dr. T. Mihali a trimis lui Kossuth Ferencz următorul răspuns:

Magnifice Domnule Prezident!

Am onoare a aduce la cunoștința Magnificenței voastre, că invitarea la conferința convocată de Magnificența voastră pe 26 l. c. în afacerea ajutorării familiilor rezerviștilor, trimisă partidului meu, la adresa mea, — am primit-o și am supus-o partidului meu, spre a lua hotărâre asupra ei.

Am onoare a Vă comunica în următoarele concluderile partidului meu:

Clubul partidului naționalităților Camerei, se vede cu regret necesitat, la conferința convocată pe 26 Ianuarie prin președintele comitetului dirigent al partidelor întovărășite, în afacerea ajutorării familiilor rezerviștilor, cu toate că este vorba de un scop umanitar, a nu putea lua parte și a nu se putea reprezenta.

Partidul nostru, în considerațiunea sortii cetățenilor și a însemnătății internaționale a monarhiei noastre comune, a luat odată atitudine în chestiunea aceasta, accentuând atunci părerea și statul, ca obligații la arme să-și împlinescă și în contra stării de ex-lex, obligațiile lor militare, înrolându-se de bunăvoie. Cu bucurie constatăm, că aceia cărora s'a îndreptat cuvântul nostru de îngrijorare, i-au și dat ascultare în cea mai mare parte, și astfel între naționalitățile reprezentate de noi, sunt numai puține familii de rezerviști avizate la ajutoare, pentru că partea cea mai mare de recruți atât Români, cât și Slovaci și Sârbi s'au înrolat de bunăvoie la regimentele lor, aproape întregind stagiul regimentelor. Prin urmare, pentru stările nefaste ce au urmat din atitudinile contrare ale altor partide, nu putem primi răspundere, deși ca oameni particulari suntem gata după putință a-i ajuta pe cei în mizerie, nu putem însă risca, ca sub pretextul de ușurare a suferințelor și mizeriilor ce au urmat, partidul nostru să s'alieze cu partidele întovărășite, cari în toate privințele au ignorat până acum partidul nostru și juste sale pretențiuni.

În programul comun al partidelor aliate nu este decât nici un punct, care ar ținti la asigurarea existenței naționale a naționalităților nemaghiare, ba chiar, în vreme ce prezidiul comitetului dirigent, desvoltă un zel atât de impetuos în favorul celor câtorva familii de rezerviști, de soarta milioanei de naționalități nemaghiare, nu numai în privința politică, dar nici în privința curat umanitară nu află de demn nici a se ocupa măcar. Ce e mai mult, dă mână de ajutor guvernului dela putere la executarea astorfel de ordinațiuni ce se lovesc în legi sancționate, cari atacă naționalitățile nemaghiare în limba, cultura, autonomia școlară și bisericească a lor, prin urmare în existența lor națională.

Cu toate aceste, partidul nostru declară, că ar privi cu bucurie în tendințele politice a partidelor coalizate, o astfel de cristalizare de convingeri, care ar tinde la realizarea ideilor agitate, — adevărat că până acum zădarnic — de președintele

de odinioară al partidului 48-ist, Mocsáry Lajos. În cazul acesta, partidul nostru ar fi cel puțin în situația norocoasă, de a-și putea face obiect de apreciere colaborarea din caz în caz cu partidele coalizate.

Aducându-vă acest concluder al partidului meu la cunoștință, sunt Al Magnificenței voastre

Cu distinsă stimă:

Dr. Teodor Mihali,
președintele clubului naționalităților
din Dietă.

Răspunsul va mulțumi, desigur, pe toți Români. Căci el nu este decât un rezultat al unei atitudinilor politice observat în trecut de toți Români. Factorii politici români dela început s'au pus adevărat — în chestie militară — cu desăvârșire altă părere decât coalitia. Prin urmare nici acum, reprezentanții autorizați și legali ai Românilor, deputații, nu puteau să ia parte la o conferință în care era vorba a se consfinți politica lui Kossuth și tovarășii săi.

Când noi în presă și adunări am sfătuit poporul să meargă chiar de bunăvoie sub drapel, n'avem ce să căutăm între cei cari tocmai prin încercăturile ce au căutat să provoace în armată au ținut a face capital și a silui coroana spre concesii dorite de șovinistii din coalitie.

Tonul calm, dar hotărât, în care președintele clubului național arată, de ce Români nu pot avea încredere în coalitie, de asemeni, credem că va fi aprobat de toți Români.

Intr'adevăr, partidele din coalitie nici n'au vrut să recunoască ființa partidului nostru național, cu atât mai puțin s'au arătat vre-o dată dispuse a lucra ceva pentru ușurarea sortii Românilor prizoniți de guverne, ci din contră, cum foarte bine observă răspunsul românesc, chiar pe actualul guvern, declarat de coalitie antilegal și anticonstituțional, l'au spriginit și aprobat în tendințele lui de a da lovitură instituțiilor noastre culturale.

Și zădarnic afirmă coalitia, că întreaga conferință n'are de cât scop filantropic. N'o crede nimeni.

N'o pot crede nici Ungurii. Pentru că cine poate crede, că între atâtea somități politice câte sunt în coalitie, să nu-i fi trecut prin minte nici unuia adevărul, că zădarnic se pornește acțiunea socială menită să ajute familiile rezerviștilor, asta nu e cu putință. Să zicem anume că nu sunt de cât 40.000 familii, căror s'ar cuveni ajutor, cealalte, până la 50.000 fiind bogate. Și atunci presupunând, că uneia s'ar da ajutor lunar numai 10 fl., ar face pe lună 400.000 iloreni...

Cine și unde s'ar putea colecta lunar atâția bani?

Și când ar fi la împărțeală, cât s'ar da Românilor?

Ear adunându-se 100—200 mii, ar fi o picătură de apă aruncată în mare. Vorba e că și astfel coalitia crede a-și putea spăla obrazul: ar putea zice că s'a îngrijit de soartea nenorociților ajunși însă în mizerie din pricina politiceii coaliteii.

Și cum s'ar lăuda îndeosebi printre Români, zicând — în schimbul unor fărîmături ce ni-ar arunca și nouă — că eată, câtă grije, milă și dragoste are Kossuth și pentru bieții Români. Ce capital politic n'ar face din asta!

Pe când adevărul e că întreaga afacere nu e decât praf aruncat în ochii celor proști.

Bülow și criza din Ungaria. Presa maghiară înregistrează la loc de frunte și cu vădită plăcere știrea că zilele trecute, când cu negocierile privitoare la convenția comercială, Bülow și-a exprimat rezervele sale în privința aplicării convenției fără ca aceasta să fie votată de parlament. Asta ar fi contribuit ca Viena să caute a face înțelegere cu coalitia.

Ce gălăgie ar face presa coaliteii dacă un asemenea amestec indirect s'ar fi făcut într'o chestie și pe vreme nefavorabilă coaliteii.

PROBLEME NEDESLEGATE.

Un răspuns revistei «Sămănătorul»...

Articolele publicate sub titlul de mai sus în coloanele «Tribunei» aveau menirea a atrage atențiunea mai ales a conducătorilor poporului român asupra unor *rele mari*, cari împedecă pe români a ocupa și păstra *pozițiunea politică* în regatul ungar ce li-se cuvine și la care ei aspirează; totodată s'a făcut și încercare a pune în discuțiune publică mijloacele de îndreptare. Motivele acestor publicațiuni erau politice și actuale. Politica de maghiarizare a intrat într'o criză grea. După toate prevederile va trece un timp îndelungat, până-ce șovinismul maghiar își va putea redobândi earăși puterile pentru a lovi în ființa popoarelor nemaghiare, îndeosebi a Românilor. Acest period de slăbire al Maghiarilor trebuie folosit de români prin o lucrare serioasă de întărire temeinică.

Pentru a putea fi combătute și vindecate relele, de cari suferim, ele trebuiau mai înainte descoperite și constatate în mod cert. Cifrele sunt reci și seci, dar inevitabile la asemeni operațiuni. «Articolele înbulzite cu socoteli» nu vor fi oferit o lectură plăcută mai ales pentru aceia dintre cetitori, cari sunt obicinuiți a trece repede peste un articol de ziar. Cu cât însă relele erau mai ascunse și mai displăcute pentru noi, cu atât mai multă nevoie era de cifre și socoteli. Măhnit și surprins de concludsiunile — caracterizate pe nedrept de «desperate» — «Sămănătorul» caută mai întâi a slăbi valoarea cifrelor folosite de noi, împuțându-ne, că n'am indicat originea lor și calificându-le «ca venite» de nu știu unde; se îndoiește de

VÂNZARE MARE pentru transportare
tută marfa din magazin: articole
sticlărie, porcelan și lămpărie se
vând cu prețuri foarte reduse

de prăvălie.

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert

liferant de curte a Alt. Săle archiducelui Iosif

Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.

Telefon de oraș și com. 289.

De altminte eu am luat *totalitatea* Românilor de pe teritoriul statului ungar și adevărul e că după chiar statistica întocmită de ministerul ungar, noi sporim îmbucurător. Am înșirat însă și eu comitatele și chiar comunele în cari în deceniul din urmă numărul a scăzut, dupăcum am arătat și aceea, că mai ales în comitatele mărginașe, ca Făgărașul și Sibiiul de pildă, asupra căroră dl Brote ne dă tablou comparativ, numărul Românilor a scăzut din cauza *emigrărilor*, din feerie: cele mai multe spre România.

Cât privește școala, am arătat și eu, că suntem penultimii: numai Rutenii au mai mulți analfabeți decât noi.

Nu ne vom speria însă de asta, ci studii ca ale dlui Brote ne vor îndemna și la mai stăruitoare muncă, ear învățăturile date de savantul director al «Sămănătorului», fără îndoială că ne vor ajuta în munca noastră grea.

I. Russu Șirianu.

Andrássy la regele.

— Criza. —

Leadărul coaliției, contele *Andrássy Gyula* a fost erii primit de M. Sa în audiență. Ziarele au adus de mai nainte știrea, că contele *Andrássy* a colindat prin Viena, pe la *Pitreich*, *Coluchovsky* și alți austriaci, cari «cutează să se amestece în afacerile Ungariei», și le-a predat acestora un memorand, rugându-i să intervină la *Maiestatea Sa*, căci ei au revenit la gânduri mai bune. Abea cu o zi înainte de chemarea lui la Viena, emfaticul conte, desmințea încă «categoric» veștile că dânsul ar fi umblat prin Viena, că ar fi avut conciliabile cu *Pitreich* și că ar fi dat memorand.

Douăzeci și patru ore în urmă toate s'au adeverit.

Contele *Andrássy* a fost primit erii la 11 ore și audiența a durat 1½ oră.

Ieșind din Burg, un jurnalist dela *N. W. T.* l-a intervievat, spunând-și următoarele:

— *Maiestatea Sa* m-a primit grațios. *Causa ne stă însă foarte rău.* Prospectivele nu sunt favorabile. În chestiunile militare sunt mari osebirile între *Coroană* și coaliție. Concesiunile nu-s multumitoare. Măne mai stau aici, *M. Sa* mă va mai primi odată. Pe *Fejerváry* nu-l cercețez.

Conferența pentru rezerviști.

Budapesta, 27 Ianuarie. Eri s'a ținut sub președinția lui *Kossuth* conferența pentru ajutorarea rezerviștilor. În vorbirea de deschidere *Kossuth* spune că a invitat la sfat toate partidele. Naționaliștii au și promis că vor veni (cine anume?), liberalii însă au declarat că nu iau parte (dar răspunsul dlui *Dr. Mihali*?).

Notarul *Toth János* citește apoi apelurile (două) ce în urma propunerii lui *Hadik* contele, comitetul coaliției a decis să facă țării.

În apel deputații sunt invitați să contribuie la colecta pentru familiile rezerviștilor. S'a ales o comisie apoi în persoanele deputaților *Laszkay Gyula*, *Semsei László* și *Zboray Miklós*.

Croații și naționalitățile vor fi rugați să numească și din partea lor câte un membru în comisie.

Poate Croații! De naționalități nu poate fi vorba. Răspunsul domnului *Dr. Mihali* eschide asta.

Despre Nicolae Zsiga.

În nrul 235 a Tribunei în raportul scris despre celebrarea memoriei *Nicolae Zsiga* din partea corului gr-or. din *Beiuș*, se zice, că decedatul *Nicolae Zsiga*, e macedo-român, respective «român macedonean».

Pentru ca poporul român să aibă date precise despre originea acestui român mare, voi a corege datele biografice în următoarele:

Nicolae Zsiga s'a născut în comuna *Sânt-Miclăușul-Român* (*Oláh-Szent-Miklós*) de lângă *Oradea-mare*. Părinții lui au fost economi în stare de miloc, locuind dela casa parochială a patra casă, care cade tocmai în colțul străzii, ce duce spre *Oradea-mare*. Casa în care s'a născut este demult demolată și în locul ei *Nicolae Judeu* — supranumit — icu — a zidit altă casă. Acest *Judeu*, acum amintit, a fost rudenie foarte aproape cu *Nicolae Zsiga* fondatorul institutului din *Oradea mare* și a fundației din *Beiuș*.

Cognumele lui *Zsiga* — din origine încă a fost «*Judeu*» și numai după părăsirea casei părintești, ca ucenic în comerțul soției sale, în cât îmi aduc aminte — numită «*Ana Casperda*», a adoptat în locul cognumelui «*Judeu*» cognumele «*Zsiga*».

Averea și-a câștigat-o ca comerciant și aceasta afară de comerțul de pânzărie, a constatat din casa din colțul stradei «*Nagy Magyar-utca*», care azi e institutul «*Sânt Nicolae*», casa în care a fost comerțul a rămas fetei sale *Ana* măritată *Diemandi* și a treilea casă în piața mare, a moștenit-o fiul său numit «*Nicolae*».

Casele, în cari azi este așezat internatul «*St. Nicolae*» prin economia bună și rațională a senatului fundației *Zsigaiane* le-a câștigat numai mai târziu. În una e internatul, ear casa vecină nu de mult edificată, e închiriată directorului academiei iuridice din *Oradea*.

Pe cât de frumos a nuzuit senatul fundației *Zsigaiane* a spori averea acestei fundațiuni, atât de mult s'a uitat de o datorință morală față de decedatul *Nicolae Zsiga* atunci, când nici prin minte nu-i trece, ca să grijească într'un mod demn de mormântul acestui mare binefăcător a neamului român. E drept că acest mormânt până în ani din urmă a fost câștigat de nepoții lui *Zsiga* așa cum ei au fost în stare a-l griji, însă devenind acești nepoți în stare materială mai nefavorabilă, obligamentul îngrijirii cade în sarcina senatului *Zsigaian*. În anii ultimi cercetând mormântul acestui mecenat l'am găsit în o stare deplorabilă. Pe crucea lui *Zsiga* și a soției sale abia s'a mai putut ceti, că acele în memoria căror reposați sunt ridicate. Eu cred, că *Zsiga* după meritele sale ar merita să fie mormântul lui și a soției sale astfel îngrijit, încât ori care român, în care mai este voiața a face astfel de fundațiuni privind acest mormânt — să nu-i treacă voia de a face asemenea fundațiuni, ca ale lui *Zsiga* — văzând îndolența, cu care se poartă oamenii conducători ale instituțiilor fondate de ei.

Senatul fundației *Zsigaiane* n'are să lase cauza în mâna nepoților, ci trebuie să iee cauza în mâna sa, și monumentele ridicate familiei *Zsiga* să le grijească cu sfîntenia cu care îngrijește ambele fundațiuni ale acestui mecenat.

Am speranță că protopresbiterul *Toma Păcală*, ca președintele acestui senat, și *Nicolae Zigre*, care și până acuma a condus treburile economice ale fundației, vor face ceva și în privința aceasta, ca memoria lui *Zsiga* și în cele esterne să fie bine și frumos reprezentată.

Veritas.

Din străinătate.

Conferința Maroccană. Comitetul de redacție a terminat proiectul de regulament pentru reprimarea contrabandei de arme în *Marocco*. Acest proiect cuprinde 15 articole. După cererea delegațiilor spanioli s'a înșirat în acest proiect o clausă de care se lasă Spaniei supravegherea contrabandei de arme la frontarii.

Proiectul va fi dat imediat la tipar și va fi distribuit mâine tuturor delegațiilor, pentru a fi cerțet. El va fi prezentat Luni în ședința oficială, pentruca să devină aplicabil după-ce va fi adoptat de conferință. Dupăce le va fi ratificat fiecare Stat, prescripțiunile lui vor fi aplicate de tribunale.

Este inexact ca în sânul comitetului s'ar fi produs neînțelegerii și vre-unii membri s'ar fi arătat vre-un moment lipsiți de buna voință pentru a da soluțiune acestei chestiuni.

Nu trebuie să pară surprinzător faptul că chestiunea dificilă și delicată a supravegherii maritime, pentru a împedeca contrabandele de arme, să fi fost amânată până după regularea chestiunilor economice de oare-ce ea se referă la o chestiune de poliție.

Marți fiind ziua onomastică a regelui *Alfons*, conferința un se va întruni decât *Mercuri*. Atunci se va delibera asupra unei alte chestiuni. E probabil, că se va discuta chestiunea privitoare la măsurile de luat pentru a se obține un mai mare venit de imposite.

Primele cinci articole ale regulamentului relativ la măsurile de luat pentru împedecarea contrabandei de arme, au fost adoptate. Regulamentul cuprinde în total 16 articole; restul de 11 articole va fi votat în ședința de *Miercuri*.

Sidi el Moki, delegatul *Marocului*, a declarat că va referi guvernului său cu privire la prohibițiunea vânzării puștilor de vânat.

În ședința de ieri dimineață s'a discutat chestiunea creării de magazine pentru vânzarea de arme. Aceste magazine ar putea fi deschise în orașele ce se vor arăta de cătră *Sultan*, printr'un firman, și în urma avizului corpului diplomatic din *Tanger*.

Delegatul Angliei, *Sir R. Nicholson*, a cerut să se adauge după cuvântul «avis» și cuvântul de «unanim» căci, a zis delegatul Angliei, această inovațiune în legislațiunea existentă ce se introduce este atât de serioasă încât nu se pot lua prea mult garanții.

Contele *Tattenbach* delegatul Germaniei, a combătut această propunere spunând, că din momentul ce s'a hotărât introducerea unei noi măsuri, și această în mod serios, este inadmisibil a se permite, ca opozițiunea ce ar face-o o singură putere să facă imposibilă reforma.

Aceste cuvinte au fost mult remarcate și au produs o oare-care senzațiune.

Telegrame.

Mandatul din Dobra. *Budapesta*, 27 Ianuarie. Ieri s'a terminat desbaterea de patru zile a petițiunii contra mandatului din *Dobra*, la *Curie*. *Advocatul* pretențiilor, dl *Dr. Victor Bontescu*, a cerut pedepsirea preșidentului alegerii din *Dobra* care a făcut neiertate abuzuri, nimicirea mandatului și declararea ca majoritatea voturilor valide este a lui *Aurel Vlad* și nu alui *Lazar László*. Terminându-se desbaterile, președintele senatului a pus termin pe 1 *Februarie* pentru enunțarea sentinței.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delatără tusa, *Reuma*, azudarea noaptea.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburii de plumăni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: împachetarea originală „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Elveția).

„Roche”

Se capetă prescriindu-se de medle în farmaciile à 4 cor. sticla

Desmintirea unor calomnii.

Am arătat în penultimul număr al ziarului nostru, cum un mișel și-a bătut joc de presa maghiară, spunând că respectabilul domn Florian Duma, avocat în Oradia, a dat «ponos» la ministerul de culte împotriva mitropolitului Mețianu pentru că n'a reglementat pe vicarul Mangra. Ziarele spun-neau că onorabilului domn Dr. Fl. Duma, acest mare iubitor de biserică, i-ar fi venit ideea să ceară a se delega patriarhia dela Tarigrad să — ancheteze.

Nu știm dacă o asemenea idee i-a plesnit prin minte inteligentului avocat român. Vedem numai că bazaconia asta agenția telegrafică din Budapesta a transmis-o și la București, unde ziarele au luat-o în serios, căci au publicat-o.

Toată chestia e o înțrigă meschină și e de regretat că și ziare românești s'au lăsat seduse.

Eată ce scrie «Nagyvárad» referitor la aceasta afacere :

Corespondentul nostru budapestan a căutat de altfel să se informeze de stadiul afacerii chiar la ministerul de culte, unde i-s'a spus că în urma invitației ministrului de culte Lukács György, episcopul Aradului I. I. Papp a arătat în adevărată lumină afacerea lui Mangra.

Episcopul spune, că a studiat până în amănunte actele procesului de calomnie intentat lui Emanuil Măglaș și s'a convins că peste tot, Măglaș n'a dovedit nimic în sarcina lui Mangra fapte pentru care i-s'ar fi putut face proces disciplinar vicarului. Episcopul se provoacă la decizia definitiv nr. 1115/B—1904 al tribunalului din Timișoara ca judecatorie de presă în care *Măglaș a doua-ora e pus sub acuză pentru că a calomniat* pe vicarul Vasile Mangra, din cauza morții lui Măglaș procesul a trebuit însă sistat.

Episcopul mai arată, că în motivarea deciziei în decursul contraacțiunii făcute de Vasile Mangra pentru a dovedi netemeinicia afirmărilor calomnioase, s'au scos la iveală și s'au dovedit lucruri necunoscute senatului care întâioară nu puseseră pe Măglaș sub acuză.

Acestea sunt de importanță decisivă tocmai într-o chestie importantă: fost-a ori nu de bună credință autorul când a publicat calomniile. Și fiindcă nu s'au dovedit de adevărate afirmările lui Măglaș, ci din contră s'a dovedit că a fost de rea credință, a fost pus sub acuză.

Episcopul își termină adresa astfel :

«Și fiindcă din punct de vedere bisericesc alte obiecțiuni ori acuzări nici odată, de nimeni nu s'au ridicat împotriva lui Vasile Mangra în cariera lui preoțească de peste 26 ani, și eu de asemenea atât în funcțiunea lui cât și în viața sa privată îl cunosc drept *bărbat fără prihană, onest și brav*, rog și din parte-mi pe Excelența Voastră să luați acestea spre cunoștință, ca astfel lui V. Mangra, vicarului meu episcopesc să i-se deie satisfacțiunea ce i-se cuvine pe drept pentru hărțuile nemeritate la cari a fost expus, ceea ce imperios pretinde și pacea internă a Diecesei mele și interesul autorității oficiului».

Credem că cele de mai sus vor pune capăt intrigelor perversilor și nemernicilor.

Convocare.

Subscriții convocăm adunare poporală româno-sârbă în comuna Szerb-Ittebe (comit. Torontal) pe *Duminecă în 28 Ian. a. c. n. la 10 jum. înainte amezii*, la care sunt poftiți toți aderenții clubului deputaților naționaliști din parlamentul țării.

Obiect :

1. Despre situațiunea politică din țară.

2. Despre votul universal.

Szerb-Ittebe, la 23 Ian. 1906 n.

(Urmează numeroase subscrieri.)

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 Ianuarie 1905.

Nouă cosciuguri.

Nouă cosciuguri din scândure albe, așezate pe veștede ramuri, au fost duse Marți, în 23 Ianuarie st. n. într'un convoiu din cele mai triste, la groapă. În urma lor, vinea o droaie de femei, copilași, goi, desculți, zgriburiți și cu fețele îngălbenite de boale, sfâșiind cu țipetele lor văzduhul rece al iernii. Erau cei nouă nefericiți, uciși ca niște câni în Nándorhegy de armele gendarmilor...

Ți-s'a frânt inima, văzând scena aceasta. Eri încă erau mulțumiți cu nemernica lor viață, căci bărbatul, tata aducea 12 coroane la săptămână dela fabrică, azi sunt pe drumuri... Cei ce le-a câștigat mălaiul de toate zilele, zac în cele cosciuguri, pe paie și crengi veștede...

Convoiu se oprește. A ajuns la groapă. Copilașii încungiuță groapa. Oameni miloși, îi trag și opresc să nu s'arunce în ea. Plâng și țipă de țipă și frânge inima. Ai crede că plânge și văzduhul d'atâta jale...

Dar te-a-i înșelat. E numai viscolul care șueră printre crucile din cimitir. Căci întorcându-ți privirea dela priveștiștea aceasta, înapoia ta vezi coșul fabricii din care iasă nepăsător fumuri, ziua-noaptea, storcând, cu mașinele vecinic în lucrare milioane, pe seama a câtorva...

Fabrica e posesiunea unei societăți pe acții care plătește dividende colosale. E obiceiul că munca se dă în întreprindere așa numiților măiestri, care pentru anume mită ademenesc pe nefericiții țărani, scăpați, sărăciți, isgoniți din vetrele lor strămoșești, de muncitori. Aceștia-s fericiți, dacă pot câștiga câțiva fileri, dar câștigul să fie sigur. Amar se 'i șală. După trei patru zile de lucru, sunt dați afară. Adevărat târg de sclavi Specula măestrilor, care în chipul acesta se împart pe mită...

Intre victimele nevinovate din Nándorhegy sunt și trei Români. Toți trei au lăsat după sine o grămadă de copilași, în cea mai cumplită mizerie. Pornim o mică colectă pentru dânșii. Câteva coroane încă va putea contribui la ușurarea mizeriei lor. Facem apel către cetătorii noștri să le dea, care cum poate câțiva fileri. *Banii să se trimită la adresa administrației ziarului care-i va administra femeilor nenorocite.*

Cuțăm azi următoarele dăruiri :

Dr. Nicolae Oncu	5 cor.
Ioan Russu Șirianu	2 »
Sever Bocu	1 »

Statua regelui în Caransebeș.

Publicul comitatului Caraș-Severin, a hotărât să ridice o statuă regelui, pe una din piețele Caransebeșului, drept recunoștință pentru darul regesc acordat cu ocazia sistării graniței. Cu executarea bustului a fost însărcinat sculptorul Fadrusz János, în răstimp murind însă acesta, a fost însărcinat cu executarea bustului colaboratorul măestrelui, Rollinger, care a și terminat lucrarea. Statua îl înfățișează pe Majestatea sa ca tânăr, în haine de general și lângă svelta sa figură de a stânga și de adreapta stau doi lei, simbolul comitatului.

Statua, prima ce o are Francisc Iosif țeara ungurească, va fi desvălită la toamnă, dacă până atunci va fi pace. Dacă!...

— **Concertul și petrecerea** ce se va arangia în Arad promite a fi un adevărat eveniment. Își vor da aici întâlnire artiști și artiste de valoare. Ca mai nou putem anunța cu plăcere, că tineretului arangiator i-a succes a câștiga concursul gentilei domnișoare Melania Brândușan, pianista distinsă din Blaj. Toți și toate dau adesiunea lor pentru un scop nobil ca cel urmarit de comitetul arangiator, adică ajutorarea unei instituțiuni culturale.

— **Țara-i mântuită.** Ziarele budapestane scriu :

Marea corabie «Caronia» a societății Cunard Line a sosit Joi în portul Fiume, dar călătorii n'au putut debarca din cauza furtunii. Până acum s'au înștiințat 2700 inși cari să plece cu această corabie în America. Pentru a fi de față la plecarea emigranților, a sosit aici și contele Apponyi.

Țara-i mântuită!...

Ori poate că s'ar ușura mai mult dacă ar pleca și lunganul conte!

— **Fasiunile asupra datoriiilor întabulate pe case ori moșii.** Cei ce plătesc interese pentru datorii, sau rente întabulate pe case și pământuri, dobândesc un scăzământ al dării suplimentare, adecă al aruncului după darea de casă și pământ dacă fac în timpul prescripției de lege fasiunile lor asupra acestor datorii întabulate. Fasiunile se pot face până la *31 Ianuarie st. n. 1906* pe blanchete, ce se capătă la toate primăriile (antistiile) comunale și se pot preda în decursul oarelor de oficiu provăzute cu datele și cu subscrierea necesară. La caz de boală sau ivindu-se altă piedecă din pricina căreia cineva n'a putut preda la timp fasiunea sa, celui împedecat îi stă în drept a face o cerere de justificare, arătând cauzele, pentru cari a fost împedecat și înaintând fasiunea datoriiilor sale pe imobile până la *15 Februarie n. c.* tot la primăriile comunale și la perceptoratele orașenești. *Cel ce n'a înaintat fasiunea sa până la 31 Ianuarie n. sau n'a justificat întârzierea ei până la 15 Februarie st. n. 1906, pierde avantajul ce îl dă legea pe acest an, adecă nu i-se mai scade nimic din aruncul după casă și pământ.*

— **Desmințire.** Ni se scrie :

Onorată Redacțiune!

În nr. 9 al «Tribunei» între noutăți sub titlul: «Au luat-o rasna sau bat câmpii» să face amintire și de persoana mea.

La aceasta declar, că eu în contra Excelenței Sale dlui Metropolit Ioan Mețianu n'am făcut nici o arătare la ministru de culte sau în alt loc.

Vă rog, ca să binevoiți a publica în foaia Dvoastră această declarațiune.

Cu toată stima

Oradia-mare, 25 Ianuarie 1906.

Dr. Florean Duma.

Luăm act!

— **Școala civilă de fete din Arad.** Sub acest titlu citim în «Gazeta Transilvaniei»: Onorată Redacțiune! Negreșit, că prima preocupățiune a fiește-căruia om cu familie trebuie să fie educațiunea și instrucțiunea copiilor săi în spirit creștinesc și național. Așa numai vom contribui unii fiecare la creșterea unei generațiuni de care să ne fie fală și care cu demnitate să ne înlocuească. Conduc de acest principiu o fetiță a mea, care mai nainte a fost eleva unui claustru vechiu și cu renume, în anul acesta soția mea a dus-o și înscris-o în școala noastră civilă de fete cu internat din Arad.

Am tot dorit ca să-mi cercetez fetița și să mă conving despre viața din acel internat. Așa nu de mult am fost acolo și voesc ca onor. public cetitor al prețuitei «Gazete», să aște cum e condus acel institut de educațiune și instrucțiune, ca să-și poată face o judecată clară asupra viitorului elevului din acel institut.

Mărturisesc din capul locului, că am fost plăcut surprins de toate cele văzute și constatate în internat. Din convorbirea cu doamna directoară, văd. Iudita Secuia născ. Truța, o matronă venerabilă, m'am convins, că dânsa este sufletul școlii. Prin cultura ei întinsă și foarte aleasă, într-adevăr imprimă în sufletele fetițelor: iubirea de

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD.

Anul întemeierii 1887. @ @ @
Capital de fond. Cor. 1.200.000.

Depuneri Cor. 5.000.000.
Fond de rezervă Cor. 800.000.

Primește *depuneri spre fructificare* și *dă* deponenților $4\frac{1}{2}\%$ interese netto după depuneri pe timp mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de *trei luni dă* 4% . Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc *fără abzițere*.
Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6% — 8% interese.

Tot asemenea acordă și *credite hipotecare și de lombard* în modul cel mai culant.

Direcțiunea Institutului.

UNICUL MAGAZIN

Cele mai bune, mai țititoare și mai curate

vase de fierț veritabile
din nikel
curat, de **Berndorf**

se pot găsi în fierăria lui

Ioan Pöhm

(înainte de aceasta Phöm și Gedeon)

Arad, — Piața Szabadság — (Casa Rozsnyay)

UNICUL MAGAZIN

✻ **Văduva Kubat Antalné** ✻

A R A D

Fabrică de perii și pensule

Strada Weitzer János (Palatul Minorilor)
Atelierul: Strada Angyal Nr. 28.

Magazin de perii și pensule de cele mai bune calități.
Fabricare de tot felul de articole în branșa aceasta.

Novă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a onoratului public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

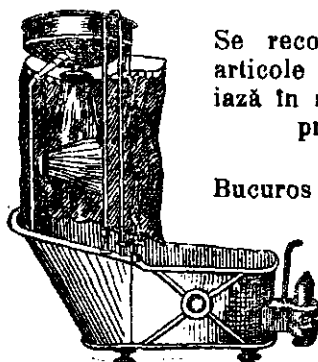
mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scâlzi și scaune pentru măcelărie, întărirea pereților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

Hannauer Mihály

Tinicher de edificii și obiecte de lux, — în Arad, pe strada Deák Ferencz No. 24. (Îngă biserica reformată)

Se recomandă cu executarea a tot felul de articole în branșa aceasta, pe cari le efectuează în modul cel mai prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftin posibile.

Bucuros servește cu preliminări de spese.

Primește acoperiri de turnuri de biserici, acoperiri de case, etc., și tot felul de confecțiuni și reparațiuni de tinichea.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradan

MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

fiind scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!

Cu planuri servim gratuit.

Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducului
Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. publice o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11.

